
Obsah

Slovo na úvod	6
1. Silver B v literatuře	9
2. Stručný nástin budování československého výsadkového programu ve Velké Británii do konce roku 1941	25
3. Jan Zemek a Vladimír Škacha	37
4. Příprava operace	57
5. Do akce	67
6. První kroky na okupovaném území	73
7. Naděje a zklamání	81
8. Gestapo na stopě	87
9. Roky v ilegality	95
10. Dopadení Vladimíra Škachy	109
11. Jan Zemek v partyzánských řadách	133
12. Poválečné osudy Jana Zemka a Vladimíra Škachy	137
13. Závěr	165
Resume	188
Prameny a literatura	190

Slovo na úvod

Když v roce 2004 vycházela poprvé kniha *SILVER B neodpovídá*, konstatoval jsem v úvodu, že bílá místa naší nedávné historie utěšeně ubývají, ale přece jen se dá ještě narazit na pozapomenuté či opomíjené téma, a to i v případě atraktivního fenoménu československých parašutistů ze Západu v letech druhé světové války. Ani dnes, více než 30 let od sametové revoluce, zájem o jejich činnost nekončí a vedle tvorby již nežijících osobností Zdeňka Jelínka nebo Jiřího Šolce můžeme od počátku 90. let 20. století do dnešní doby sledovat generace jejich následovníků z řad historiků a publicistů (z celé plejády jmen mohu zmínit například Jaroslava Čvančaru, Jindřicha Marka, Eduarda Stehlíka, Libora Pařízka, Marii Matějíř, Jiřího Plachého, Vojtěcha Šustka, Vlastislava Janíka, Martina Vaňourka, Pavla Šmejkal a další), kteří ve svých pracích přinášeli a přináší nové objevy a zjištění v této zdánlivě vyčerpávané oblasti našich novodobých dějin.

Čas od času se vynoří příběh, který takřka vymizel z historického povědomí. Jedním z takových příběhů je bezesporu osud československé paraskupiny *Silver B* a jejich dvou členů Jana Zemka a Vladimíra Škachy. Vojenští představitelé našeho londýnského exilu do nich vkládali velké naděje. Jedné prosincové noci na sklonku třetího válečného roku 1941 nastoupili do letadla po boku Jana Kubiše, Josefa Gabčíka, Alfréda Bartoše, Josefa Valčíka a Jiřího Potůčka, jejichž jména vstoupila do historie. Jan Zemek s Vladimírem Škachou seskočili té noci do zapomnění. Na rozdíl od svých známějších spolubojovníků ale oba válečné nasazení přežili. Příčiny, souvislosti a všechny dostupné aspekty nepodařené operace, v neposlední řadě pak i nelehké životní peripetie dvou hlavních protagonistů jsou popsány v následujících řádcích.

Vedle uvedené literatury jsem v roce 2004 čerpal prameny ze tří hlavních zdrojů, a to z Vojenského ústředního archivu v Praze, Státního okresního archivu Svitavy se sídlem v Litomyšli a z písemných sbírek Historického oddělení Moravského zemského muzea v Brně. V tomto druhém vydání jsem využil další materiály ze Státního okresního archivu Pardubice, Archivu bezpečnostních složek a Moravského zemského archivu v Brně.

Rád bych znovu poděkoval těm, kteří mi před lety poskytli fotografie či doplnili cenné informace. Byli to: Tomáš Hájíček, JUDr. František Vašek (†), Vítězslav Hanák (†), Tomáš Jambor, Alena Pachovská (neteř Vladimíra Škachy), Ing Petr Kopečný, Michal Schonberg, doc. PhDr. Zdeněk Štěpánek, CSc. (†), PhDr. Jirí Mikulka a PhDr. Libor Vykoupil, Ph.D. Navíc připojuji srdečné poděkování osobám, které mně pomohly s dalším pátráním po osudech *Silveru B*, ale i s prací na novém vydání knihy. Jsou to: sourozenci Jan Zemek, Jaroslava

Virecová a Marie Gallová (potomci nacisty popraveného Jaroslava Zemka), Eva Zikanová (dcera nacisty popraveného Františka Tesaříka), Jaroslav Čvančara, PhDr. Vladimír Černý, Ph.D., PhDr. Miroslava Menšíková a Mgr. Martin Samson (Muzeum města Brna), Mgr. Vojtěch Šustek (Archiv hlavního města Prahy), Ing. Michaela Zimová (Kasalice), PhDr. Ivana Rapavá, Ph.D. (Historické oddělení Památníku Terezín), Mgr. Ladislav Hloušek (Státní okresní archiv v Pardubicích), Mgr. Tereza Dlesková a Mgr. Jana Fasorová (Moravský zemský archiv v Brně), Ing. Vlastislav Janík (ředitel Oblastního muzea Praha-východ v Brandýse nad Labem), Libor Pařízek, Mgr. Iveta Kubová, Mgr. Ivana Fialová, Michal Marek, František Kocman, Mgr. Lukáš Lexa, Ludmila Ulrichová a další.

Na tomto místě jsem chtěl vyslovit upřímné poděkování Ing. Martinu Ráboňovi a jeho kolegům z vydavatelství Spolku přátel čs. opevnění Brno, u něhož v roce 2004 moje kniha o *Silveru B* vyšla poprvé. Bohužel mne tak jako řadu ostatních zarmoutila zpráva, že zapálený bunkrolog a iniciátor rozvoje pevnostního a vojenského muzejnictví na Králicku Martin Ráboň nás 8. prosince 2021 nečekaně navždy opustil...

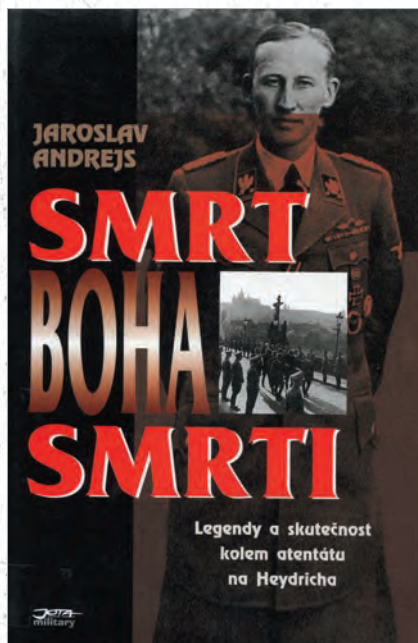
Stejně jako v roce 2004 chci na věčnost poděkovat mému kamarádovi, talentovanému režisérovi a scénáristovi Petru Hviždovi, který zemřel v září 2000 ve věku pouhých 37 let. Během doby, kterou jsme strávili společně při natáčení televizních dokumentárních filmů o československých parašutistech (*Možnosti hrdinů*, trilogie *Stínoví vojáci*), mě neúnavně povzbuzoval a radil při shromažďování prvních podkladů a materiálů ke skupině *Silver B*.

And last but not least: tuto knihu věnuji mým rodičům Jaromíře a Luďkovi Břečkovým.

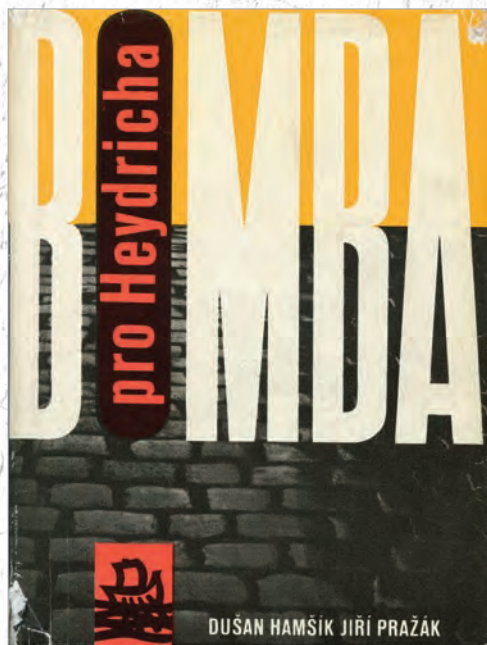
V Brně v únoru 2022

Obálka knihy Jaroslava Andrejse (Jana Drejse) *Za Heydrichem stín*, druhé vydání z roku 1947. (MZM HO)

Obálka prvního vydání knihy Jaroslava Andrejse *Smrt boha smrti*, která vyšla v brněnském nakladatelství Jota v roce 1997.

Obálka knihy *Bomba pro Heydricha* autorů Dušana Hamšíka a Jiřího Pražáka z roku 1963. (MZM HO)

Obálka knížky Petra Kettnera *Konec černého vraha*, vydané v edici Magnet v roce 1971. (MZM HO)

PO STOPÁCH SILVERU B

Bude se to možná zdát iluzorní. Silver B, s jehož posádkou ztratil Londýn veškeré spojení hned po jejím přistání, hledat dnes, po dvou desetiletích? A přece se o to pokusíme. Víme, že stopa Vladimíra Škácha a Jaroslava Zemka mizí v okamžiku, kdy přistáli na československé půdě a nepodařilo se jim navázat spojení s Bartošem.

Náhoda nám přeje. V dokumentech protiparazitistického oddělení pražského gestapa nacházíme zprávu, která je sice maličká, bez podrobností, ale jako východisko zajímavá.

„Při přestřelce v Ostravě se podařilo dopadnout zruřivě se bránícího muže, který byl zdořen teprve silnou početní přestílou našich mužů. Byl v něm usvědčen Vladimír Škácha, vyslaný z Londýna jako parašutista. Předán k sonderbehandlungu.“

Sonderbehandlung — to je smrt zastřelením.

Pátráme, zda byl v Ostravě vykonán rozsudek. Nebyl. Ale stopa vede dále. Jakýsi Škácha přišel do transportu pro koncentrační tábor ve Flossenburku. V archívech není nikde Vladimír Škácha mezi oběťmi tohoto tábora. To znamená, že byl odtamtud odvezen do jiného tábora a tam zahynul. Nebo žije.

Půjdeme dále. Je tady centrální kartotéka evidence obyvatelstva. V ní je celkem 500 lidí tohoto jména. Z toho několik desítek Vladimírů, z toho 45 je přibližně ve věku muže, kterého hledáme. Zkoumáme jejich osobní údaje a vyřazujeme. Zbývá posledních 18 osob, žijících na nejrůznějších místech, v nejrůznějších funkcích a povoláních. A to by bylo už snazší hledání, psaní, telefonování, návštěvy.

Konečně ve velké samoobsluze v Brně jsme našli toho pravého. Je mu dnes 42 let a rozhovor není zbytečný. Dokazuje, že jsme se nemýlili ve svých závěrech, že mnohé z toho, co jsme dosud zjistili o výcviku a o neodpovědném přístupu k výběru parašutistů, k jejich školení a šalebné hře, kterou s nimi sehrál Moravec, je správné. Ověřujeme si skutečnost další významnou výpovědí prakticky jediného účastníka výsadky prvních třech skupin, který přežil.

Kdo je Vladimír Škácha?

Je rodákem z Poličky. Pracoval jako stavitelský asistent v Poličce a v devětaticátém utekl přes Polsko do Francie, kde chtěl bojovat proti okupantům. Když došlo k porážce Francie, podařilo se mu přejít do Velké Británie. Dobrovolně se přihlásil k parašutistickému výcviku, aby mohl bojovat v týle okupantů přímo na území republiky.

Ale byl oklamán, jako jeho druzi. A jeho vyprávění podtrhuje obžalobu londýnské emigrace, která vydávala všanc životy lidí, kteří podleli v upřímné víře, že jdou pomáhat domácímu odboji. Nechme však vyprávět Vladimíra Škáchu:

„Řídícím orgánem nás všech, kteří jsme se

přihlásili do výsadkářského kursu, byl štábní kapitán Šustr. Kromě něho za námi docházel plukovník Paleček, štábní kapitán Nechanský. Chodil sem někdy i sám Moravec. Získali nás tehdy na různá vlastenecká hesla, využívala se naše poctivá nenávisť proti fašistickým okupantům. Ale to, co nám říkali v Londýně, bylo úplně něco jiného, než jaká se ukázala skutečnost doma. Slibovali, že do konce roku 1941, ale nejspíše v roce 1942 bude konec války. Ačkoli nás ve škole učili teorii konspirace, věděli jsme o sobě všechno. Kdo kde má rodiče, příbuzné, známé, jak se kdo jmenuje pravým jménem, odkud pochází. To pak mělo tragické následky, když byli parašutisté zatčeni — nebo se sami gestapu přihlásili. Do poslední chvíle nás ujišťovali, že adresy, jimiž nás vybavují, jsou základem naší příští práce. Že tyto lidé o nás vědí a poskytnou nám všechno, co budeme potřebovat. Jak se ukázalo, byly adresy bezcenné.

Jedním z těch, kteří nás lehkomyšlně posílali na smrt, byl štábní kapitán Šustr. Jak okrádal parašutisty, ukazuje i příklad s hodinkami. Před výsadkem jsme žádali hodinky, protože vlastní jsme neměli, každý je většinou prodal na útek z vlasti. Šustr nám řekl, že hodinky má jenom švýcarské a ty prý nám nemůže dát, protože by nás prozradily. Teprve, když jsme protestovali u Intelligence Service, dostali někteří z parašutistů hodinky. A pak se přišlo na to, že Šustr dostal vysokou částku v librách, aby hodinkami výsadek vybavil, ale strčil peníze do své kapsy.

Těsně před odletem přijel za námi škpt. Šustr a přivezl nám nevyplněné, padělané občanské průkazy. Legitimace vyplňoval v naší přítomnosti. Poněvadž si však přivezl novou podušku na razítko a ta nebyla napuštěna barvou, napustil ji obyčejným inkoustem, který měl právě po ruce. Legitimace pak opatřil falešným razítkem, otištěným na této podušce. Jistě nemusíš zdůrazňovat, že parašutisté po přistání s takovou věcí se nemohli prokazovat bez rizika. A při tom na naše upozornění jen mávl rukou a odbyl nás.

A osud našeho výsadku? Přistáli jsme s rotmistrem Zemkem velice nešťastně. Zemek zůstal se svým padákem viset na stromě. Za peníze nám sedlák pomohl porazit strom a zbavit jej padáku. Venku byl dvacetistupňový mráz a my jsme neměli kam jít. Měli jsme na sobě anglické šaty, prádlo, byli jsme do bronzova opálení, na první pohled jsme byli nápadní. Vysilačku, kterou jsme i přes její nepoužitelnost ukryli, jsme již nenašli. Někdo na ni přišel a odevzdal ji. Čekali jsme na smluvené heslo z Anglie. To nepřicházelo. Bartoše jsme nemohli nijak vypátrat, protože jsme na něho neměli spojení. A tak šlo o to, zachránit holý život a na vlastní pěst bojovat proti nepříteli. Cítili jsme se zrazení a oklamáni. Jan Zemek odešel k partyzánům, já jsem se zapojil do ilegální práce na Brněnsku. V roce 1944 jsem se dostal do rukou gestapa, ale podařilo se mi při přestřelce zmizet. Až v lednu 1945 jsem byl dopaden a obklíčen deseti gesta-

Ukázka z posledního dílu seriálu Petra Kettnera a I. M. Jedličky *Operace Anthropoid*, který vycházel na pokračování v časopisu Svět v obrazech v roce 1962. (MZM HO)

Jan Zemek v televizním dokumentu *Radiostanice zvaná Libuše* v roce 1981.

Úryvek z článku Stanislava Motla *Dva muži v jedné noci* z časopisu Signál z června 1987 se vzpomínkou Jana Zemka. (MZM HO)

právo, začal podepisovat rozsudky smrti a nehodlal nechat nikoho ze svých nadřazených i podřízených na pochybách o tom, že to s likvidací českého národa myslí naprosto vážně...

Chlapci cvičení ve skotských horách jsou opálení, skvěle fyzicky připraveni, instruktoři jsou udivení obdivuhodnou kondicí Čechoslováků.

To už se blíží závěr kursu. Jaká vysvědčení dostali Gabčík s Kubišem? Napsal o tom později ve své knize Za Heydrichem stín Jaroslav Drejs.

KUBIŠ: Zdraví — velmi dobré. Charakter — pomalý, ale spolehlivý, solidní, oblišený. Z předmětů, jako jsou polní cvičení, boj zblízka atd., dostal známky velmi dobré nebo dobré. Výbušniny a ničení — dobře. Praxe pomalá...

Za pár měsíců vrhne Kubiš bombu na Heydrichův vůz, když jeho kamarádovi Jozefu nečekaně selže útočný sten-gun.

GABČÍK: Živý a velmi disciplinovaný voják. Nemá tolik nápadů jako někteří jiní a je pomalejší v získávání vědomostí. Je naprosto spolehlivý a velmi ochotný. Je dobrý vedoucí, jestliže si je jist svou základnou, poslouchá do písmene. Je prvotřídní skokan...

Při seskoku na naše území se Gabčík zraní. Vyklobí si palec na levé noze.

„JÁ TEĎ MÁM ZABIJET...“ (VYPRÁVÍ JAN ZEMEK)

„Že je ale dneska pěkně, vidíte? Jak se vám líbí moje zahrada? Už jsem stihl zasadit brambory, česnek. Mám jaro moc rád. Po téhle dlouhé zimě zvlášť... Ale vy asi nechcete poslouchat jen o zahrádce, nemám

pravdu? Řeknu vám, ten výcvik, co jsme prodělali, zejména ve skotských horách, ten byl setsakramentsky tvrdý. Ale my byli pořezové, kluci většinou z Moravy, nás jen tak něco nezdolalo. Učili jsme se všelicos, nejenom třeba obsluhovat radiostanice a šifrovat, ale i to, čemu Angličané říkali silent killing — tiché zabíjení. Vzpomínám na Ivánka Kolaříka, to byl mladícký student. Pověděl: Vždyť my doma nedovedli zamordovat ani kuře, museli jsme si na to vždycky zjednat, a já teď mám zabíjet... Zanedlouho zvolil dobrovolnou smrt, aby nepadl do rukou gestapa. Byl tu s námi i Jožka Bublik, taky Moravák jako já, někdejší student kněžského gymnázia. My jednou cvičili střelbu z bicyklu, bez přípravy. A on se zranil... jak bych to jenom řekl... no, na jednom, pro muže moc choulostivém a důležitém místě. My se mu zpočátku smáli, ale když jsme viděli krásnou anglickou ošetřovatelku, jak ho velmi jemně na poškozeném místě kurjuje, skoro jsme Jožkovi záviděli. Za nějakou dobu skončil Jožka svůj život v pravoslavném kostele v pražské Resslově ulici. Po boku Ady Opálky, Jendy Kubiše, Jozefa Gabčíka, Jardy Švarce, Jendy Hrubého a Josefa Valčíka. Vzpomínám na Oldu Pechala, který, když ho Němci přivlekli zbitého a zkrvaveného ke kostelu, kde měl své kamarády vyzvat k tomu, aby se vzdali, plivl nacistům do tváře. Ubil ho.

Tolik krásných chlapců... Jožku Gabčíka a Jendou Kubiše jsem znal velmi dobře. Hlavně z výcviku. Shodou okolností jsem pak s nimi cestoval v letounu, který nás vezl nad naše území.

Jožka s Jendou — to byli nerozluční kamarádi. Našli si v Anglii i děvčata, sestry Ednu a Lornu... Tihle kluci byli veselí, často se smáli, dokázali se smívat i na letišti, těsně před tím, než jsme všichni nasedli do Halifaxu... Řeknu vám upřímně, o po-

měrech doma jsme toho moc nevěděli. Informace, které jsme měli třeba ze starých protektorátních novin, přicházejících do Británie přes neutrální země, byly dost chabé. Já dostal padesát tisíc korun v německých markách, pouze šestnáct nábojů do pistole, několik pilulek jedu, prášky pro spaní, pro osvětlení, falešnou občanskou legitimaci. Po seskoku nám s Vládou Škachou, s nimiž jsem tvořil skupinu Silver B, nastaly potíže. Záchytné adresy nefungovaly, vysilačka se porouchala. Škacha byl zatčen a odvezen do koncentráku, dočkal se však osvobození, mně byli nacisté stále na stopě. Válku jsem skončil u partyzánů...

Dávno se překulila půlnoc. Halifax proletěl nad Německem. Krátce po druhé hodině je letoun nad Plzní. Tady se dostává do silné protiletadlové palby. Dole se ozývají výbuchy německých šrapnelů. Světlověty slivdě kloužou po temné obloze... Letoun je opět vydán vrtkavému osudu.

Hockey vyvázne i tentokrát. A s ním dalších patnáct mužů. Rony ale netuší, že za necelé tři měsíce ho štěstí opustí. Bude pilotovat letoun Whitley MK, se kterým se zřítí. Zachrání se pouze tři letci, podporučík mezi nimi. Zahynou čtyři lidé. Čechoslováci, kteří si tolik oblibil.

Když se dozví, koho vlastně tenkrát v onu prosincovou noc v jedenačtyřicátém roce vezl v Halifaxu, bude na to velmi hrdý. A v roce 1987 odešle ze Skotska, ze svého domova, do Československa unikátní dokument. Hlášení o letu. Do ČSSR přijde také kopie operačního záznamu o výsadbě paraskupin Silver A, Silver B a Antropid... Letadlo se blíží k cíli. Jak je ten čas vrtkavý. Ještě před takovými pěti hodinami stáli českoslovenští parašutisté na půdě Anglie. Odevzdávali své vojenské věci, částí uniformem, zbytek anglického žoldu. Psali testamenty. Gabčík s Kubišem

Sedm statečných srdcí

Pietní akt skončil. Lidé však ještě neodcházejí. Jsou jich tu desítky, stovky...

Místopředseda FUV ČSPB generálporučík František Šádek stojí ve skupině vojenských přídelníků Sovětského svazu, USA, Kanady, Francie a Velké Británie, kteří jsou středem zájmu mnoha fotografů. Přišli sem poprvé, co se tu mezi žurnalisty objevily v neobyčejně bohatém zastoupení...

Pravoslavný metropolit pražský a celého Československa Dorotej společně s kancléřem pravoslavné církve Jaroslavem Suravským hledí na pamětní desku, připomínající hrdinství sedmi československých parašutistů, kterým nezájmě pomáhaly desítky dalších lidí. Většina z nich ze to zaplatila životy. Patřili mezi ně i duchovní a laici pravoslavné církve...

NAHOŘE: Generálporučík František Šádek ve skupince vojenských přídelníků Sovětského svazu, Francie, USA, Velké Británie a Kanady.
VPRÁVO: Jan Zemek o Jozefu Gabčíkovi a Janu Kubišovi: „Říkali jsme jim dvojitá. Byli to kamarádi na život a na smrt.“

Opálky, Josefa Valčíka, Jaroslava Svarce, Jana Hrubého, Josefa Bublíka. Také Jana Kubiše a Jozefa Gabčíka, kteří 27. května 1942 vykovali atentát na zastupujícího říšského protektora Reinharda Heydricha, jenž hned po nástupu do svého úřadu, koncem září 1941, vyhlásil stanové právo, začal masově podepisovat rozsudky smrti a nehodil nechat nikoho na pochybách o tom, že to s likvidací českého národa myslí nejen prosto vážně...

Je neděle, 18. června 1989. Opět, jako každoročně, se před pravoslavným kostelem v pražské Resslově ulici uskutečnila smuteční třezna. Přišli jsme uctít památku Adolfa

ba před půlstoletím prošli ve Velké Británii, stejně jako jejich sedm vzpomínaných druhů, speciálním kursem. I oni se pak dvali do tváře smrti. Měli však štěstí a přežili. Pozdravim se s bývalým Jarosem Zemkem. Dne 28. prosince 1941 nastoupil společně s parašutisty A. Bartošem, J. Valčíkem, J. Poláčkem, V. Skachou, J. Gabčíkem a J. Kubišem do čtyřmotorového helifaxu, který pilotoval letec Ron Hocking. Po více než čtyřhodinovém letu seskocili parašutisté na naše území. Konec války se dočkal pouze dva z nich — Vladimír Staicha, který žije v Kanadě, a Jan Zemek, jenž mi před několika lety pověděl: „Jenda Kubiš

se před půlstoletím prošli ve Velké Británii, stejně jako jejich sedm vzpomínaných druhů, speciálním kursem. I oni se pak dvali do tváře smrti. Měli však štěstí a přežili. Pozdravim se s bývalým Jarosem Zemkem. Dne 28. prosince 1941 nastoupil společně s parašutisty A. Bartošem, J. Valčíkem, J. Poláčkem, V. Skachou, J. Gabčíkem a J. Kubišem do čtyřmotorového helifaxu, který pilotoval letec Ron Hocking. Po více než čtyřhodinovém letu seskocili parašutisté na naše území. Konec války se dočkal pouze dva z nich — Vladimír Staicha, který žije v Kanadě, a Jan Zemek, jenž mi před několika lety pověděl: „Jenda Kubiš

charakterizuje jako skvostnou osobnost s neobyčejnou inteligencí a odvahou? Komu asi posílali své poslední myšlenky...?

Lidé vcházejí do chrámu a poté do podzemní krypy, do míst, kde sedlo československých vojáků včelo 18. června 1942, až do posledního náboje, svůj boj proti fašistické přísile.

Vtří kamery, cvakají fotoaparáty, přitvoření vzdušný letu nám, kteří klesli, pokračují lísca, po žvábě, přesto se dokládá tohle všechno. Obětovat Veda je k tomu nejmenší vojenská příška, ale předvedím jich čest a svědomí.

SNÍMKY STANISLAV MOTL

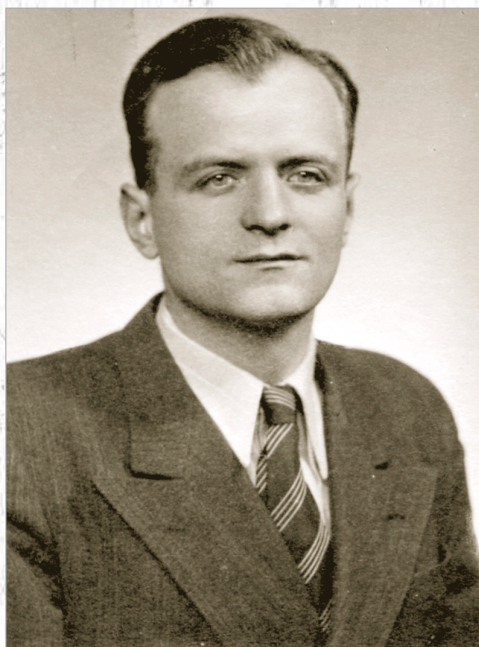
Reportážní článek Stanislava Motla *Sedm statečných srdcí* z časopisu Svět v obrazech o pietním aktu u chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Praze 18. června 1989. (MZM HO)

Přednosta II. (zpravodajského) odboru MNO plk. gšt. František Moravec (vpravo) s mjr. Karlem Palečkem. (archív T. Jambor)

Karel Paleček (na poválečném portrétu v hodnosti brigádního generála) stál u zrodu čs. výsadkového programu zpravodajského odboru MNO ve Velké Británii a podílel se na přípravě všech parašutistických skupin, vysílaných v rámci zvláštních operací do okupovaného Československa. (Wikipedia)

Civilní operační foto Otmará Riedla, Londýn, 28. leden 1941. (MZM HO)

XVIIe Région.
Place d'Agde.

Jan Zemka Landsturm
1er Bataillon of Administration Agde, le 4 Août 1940.
22 9° 6° 11°. 1940 ans
au faubourg St. C. N. S. Landsturm
6116 ... to Beckenula 22 28^{1/2} Janvier 1941

CERTIFICAT
de présence au Corps.

W. J. L.
Superintendent of P.B.A.

Le capitaine Godt Komme commandant le
Régiment certifie que *Jan Zemka*
né le 3 Mars 1915
à *Ulcava* département
Ulcava nationalité *Tchèque*
domicilié à
au registre du Corps No.
recensement sous le No. *F 3507* classe du
1135 est actuellement au Corps comme *engage*
en tant que à partir du *13 Mars*
.....
.....

27 JAN 1941
I have all my papers from
Jan Zemka in the hands of
Kington in a box
Zemka is a 1st lieutenant
in the Czech army
at present in
the hands of
27 Jan 1941

A le 4 Août 1940

W. J. L.
Cdt. de la Cie.

W. J. L.
Cdt. du Bton.

Cdt. le Régiment.
W. J. L.

Vladimír Škacha při střelbě s britskou protitankovou puškou Boys Mk. I., 1940–1941. (archiv T. Jambor)

Strážní jednotka 2.čs. pěšího praporu ve Walton Hallu. Vladimír Škacha v první řadě 2. zleva. (SOka SÝ)

Nr. 2,785. H 18		814
ARBEITSBUCH PRACOVNÍ KNÍŽKA (Reg.-Vdg. vom 26. Juni 1941, Nr. 241 Slg.) (Vid. nař. ze dne 26. června 1941, čís. 241 Sb.)		
Familienname (bei Frauen auch Geburtsname) Příjmení (u žen též rodné jméno)	Novák	
Vorname (Taufname) Jméno (křestní)	Jan	
Tag, Monat und Jahr der Geburt Dno, měsíc a rok naroz.	3. března 1915	
Geburtsort — politischer Bezirk Místo narození — politický okres	Jehnice - Jihlava	
Staatsangehörigkeit Státní občanství	Kolektivat ležky a úvoz	
Familienstand (ed.- verb. - gesch. - verw.) Stav (svob. - žen. - vd. - roz. - svobod.)	svobodný	
Geburtsjahre der minder- jährigen Kinder Rok narození nezletilých dětí		

Titulní strana falešné pracovní knížky Jana Zemka. (MZM HO)

<p>Beruf: — Povolání: <i>Arzt Assistent - Suda u. Zahnk.</i></p> <p>Stand: — Stav: <i>ledný - svobodný</i></p> <p>Geboren am — Narozena) Tag, Monat und Jahr — den, měsíc a rok: <i>3. 3. 1915</i></p> <p>in - v <i>Jehnice - Jehnice</i> polit. Bezirk - polit. okres <i>Jihlava</i></p> <p>Zuständig — Příslušný(a) nach - do <i>Jehnice - Jehnice</i> polit. Bezirk - polit. okres <i>Jihlava</i></p> <p>Wohnhaft — Byt (zur Zeit der Legitimationsausstellung — v době vydání legitimace) <i>Jihlava - Domyšl 75</i> polit. Bezirk - polit. okres <i>Jihlava</i></p>	<p>PERSONSBESCHREIBUNG: — POPIS OSOBY:</p> <p>Statur - postava <i>mittl. - střední</i></p> <p>Haare - vlasy <i>schwarz - černé</i></p> <p>Augen - oči <i>grün - zelené</i></p> <p>Nase - nos <i>gerade - rovný</i></p> <p>Bart - vousy</p> <p>Mund - ústa <i>propert. - poměrně</i></p> <p>Zähne - zuby <i>gut - dobře</i></p> <p>besondere Kennzeichen - zvláštní znamení</p> <p>Abdruck des rechten Daumenfingers: ☐ Glisk palec pravé ruky: ☐</p>
--	--

Dvě stránky z falešné občanské legitimace Jana Zemka. (MZM HO)

Ronald Clifford Hockey, pozdější velitel 138. perutě zvláštního určení RAF, v pilotní kabině.

Bombardovací letoun Handley Page Halifax s kódovým označením NF-V, který nad protektorátem vysadil paraskupiny *Silver A*, *Silver B* a *Anthropoid*. Snímek pochází z roku 1942 na základně v Egyptě.

Ve 22:49 hod přeletěli francouzské pobřeží, v 00:42 hod. se nad Darmstadtem setkali s nepřátelskými stíhači, ale díky obratnosti F/Lt Ronalda C. Hockeyho se jim podařilo uniknout. V 1:32 hod dosáhli Bayreuthu a ve 2:15 hod. měli být – podle údajů navigátora – nad centrem Plzně (ve skutečnosti se ocitli nad Prahou). O několik minut později se rozsvítilo zelené světlo – signál k seskoku. První vyskočil ve 2:24 hod. *Anthropoid*, za ním, ve 2:27 hod., trojice *Silveru A*. Na řadě byl *Silver B*.

V tomto místě bych odcitoval inkriminovanou část letového hlášení, které po návratu do Londýna sepsal škpt. gšt. Jaroslav Šustr, hodnotící psychický stav všech tří skupin:

Dne 29. prosince 2021 byla u příležitosti 80. výročí seskoku paraskupiny *Silver B* odhalena v Kasalíčkách informační cedule. Foto Robert Speychal, 2021.

Zatopené území bývalého kamenolomu Babka u Poličky. Foto Tomáš Hájíček, 1999. (MZM HO)

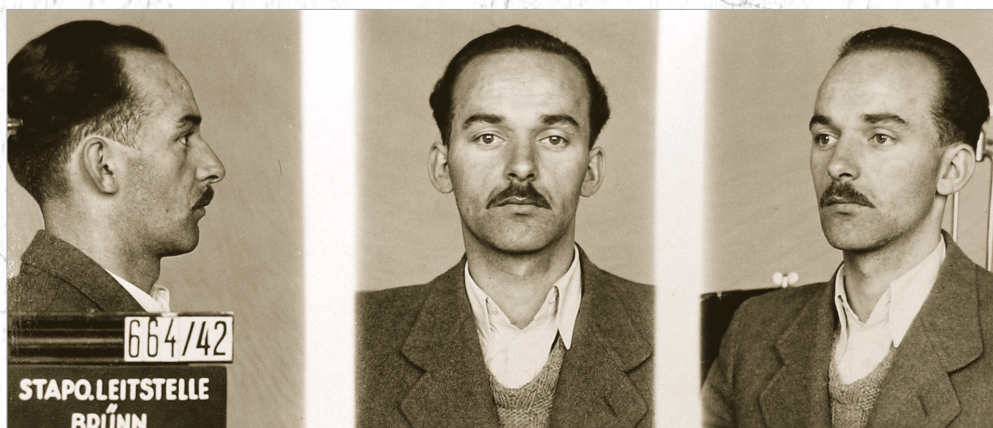
Právnická fakulta Masarykovy univerzity v Brně před válkou. (MZM HO)

Od 17. prosince 1940 se budova stala sídlem řídicí úřadovny gestapa na Moravě. (MZM HO)

Kounicovy studentské koleje v Brně byly v lednu 1940 přeměněny na policejní věznici gestapa. Foto Zdeněk Minařík, 1945. (MZM HO)

Jindřich Čoupek z výsadku Bivouac na policejních snímcích brněnského gestapa. (archiv J. Čvančara)

Dům zednického mistra Antonína Cupáka na někdejší Ovocné ulici č. p. 6 v Brně-Řečkovících. Zde prožili parašutisté *Silveru B* období heydrichiády a na dvorku zde byla zakopána jejich nefunkční vysílačka. Foto Jan Břečka, 2004.

Ovocné ulici č. 6 (dnes ulice Cupákova) pak prožili rtn. Jan Zemek s čet. Vladimírem Škachou nejhorší období nacistického teroru, zatýkání a poprav.¹⁷² Přes den se nemohli prakticky pohnout z místa a pod střechou kůlny trpěli nesnesitelným vedrem. Jídlo a nejnnutnější věci jim nosila k Cupákům Antonie Bohatcová. Zhruba po dvou týdnech bylo nutno najít nový úkryt. Opět pomohli manželé Bohatcovi – Františka Dvorská, sestra Antonie Bohatcové, souhlasila s tím, že jednoho z parašutistů ubytuje, po dohodě, že jej Bohatcovi budou sami zásobovat potravinami. Volba padla z pochopitelných, výše uvedených důvodů na rtn. Jana Zemka, který se přestěhoval do kolonie Pod stránskou skálou č. 100 na rozmezí brněnských částí Židenice a Slatina (dnes Podstránská ulice) k rodině Dvorských a bydlel zde až do svého útěku z Brna v prosinci 1944. Čet. Vladimír Škacha se prozatím vrátil k Bohatcům domů (ovšem bez vědomí rodičů Antonína Bohatce), ale ne nadlouho. Aby předešli možným dalším konfliktům, přestěhovali se manželé Bohatcovi i s parašutistou na ulici Severní č. 17 (dnes ulice Sibiřská) do bytu vdovy paní Růžičkové. Čet. Vladimír Škacha jí

¹⁷² VÚA-VHA Praha, fond 37-343/4, *Protokol sepsaný s Ludmilou Cupákovou na OÚStB v Brně dne 12. 6. 1946.*

Polizeiliche Anmeldung. — Policejní přihláška.

Name: <i>Cupák</i>		12. Beruf: - Povolání: <i>zednický mistr</i>		13. Geburts- - Narození: <i>Mokra Hora</i>	
1. Vorname: <i>Antonín</i>		10. Familienstand: <i>ledný stav</i>		14. Staatsangehörigkeit: <i>Protettorát</i>	
geborene (Mädchenname):		11. Religion: <i>bez</i>		15. Jude? <i>ne</i>	
2. Neue Wohnung: <i>Brno-Řečkovice</i>		16. Kinder unter 15 Jahren, die mit der meldepflichtigen Person zusammen leben:		17. Familienname und Vorname des Vaters: <i>Antonín Cupák + otec:</i>	
3. Tag des Zuzuges: - Den pchodu: <i>1903</i>		18. Delli do 15 let, které žijí s osobou hlášením povinnou:		17. Příjmení a jméno der Mutter: <i>Helena Cupáková roz. Slámová</i>	
4. Wird alte Wohnung beibehalten? - Podrží stary byt? <i>ano</i>		19. Der Ehefrau: <i>Ludmila Cupáková</i>		18. Mädchenname: <i>Krková</i>	
5. Schon einmal hier gewohnt? - Bydlol zde již?		20. Bei Ausländern und Staatenlosen U cizinců a bezdomovců		19. Geburts- - Narození: <i>9. 9. 1909</i>	
6. Vorige Wohnung: <i>Brno</i>		21. Unterschrift d. Meldepflichtigen: <i>Antonín Cupák</i>		20. Paß-Nr. und Datum: pas č. a datum:	
7. Ich besitze die Kraftfahrzeuge Nr. - Jsem majitelem motor. vozidel č.: <i>PB 8014</i>		22. Unterschrift des Wohnungsinhabers: <i>Antonín Cupák</i>		21. Ausstell. Beh.: vydal úřad:	
8. Verwendung im Luftschutz (als was?): <i>zastupce organ. rehole</i>		23. Ort: <i>30 XI 1942</i>		22. Unterschrift des Hauseigentümers: <i>Antonín Cupák</i>	

Polizeiliche Anmeldung. — Policejní přihláška.

Name: <i>Gromeš</i>		12. Beruf: - Povolání: <i>el. technik</i>		13. Geburts- - Narození: <i>Brno</i>	
1. Vorname: <i>Karel</i>		10. Familienstand: <i>ledný stav</i>		14. Staatsangehörigkeit: <i>protettor.</i>	
geborene (Mädchenname):		11. Religion: <i>evokomer.</i>		15. Jude? <i>o.</i>	
2. Neue Wohnung: <i>Brno</i>		16. Kinder unter 15 Jahren, die mit der meldepflichtigen Person zusammen leben:		17. Familienname und Vorname des Vaters: <i>Gromiš František</i>	
3. Tag des Zuzuges: - Den pchodu: <i>22. srpna 1936</i>		18. Delli do 15 let, které žijí s osobou hlášením povinnou:		17. Příjmení a jméno der Mutter: <i>Gromišová Marie</i>	
4. Wird alte Wohnung beibehalten? - Podrží stary byt? <i>ano</i>		19. Der Ehefrau: <i>Gromišová Julie</i>		18. Mädchenname: <i>Fukacová</i>	
5. Schon einmal hier gewohnt? - Bydlol zde již?		20. Bei Ausländern und Staatenlosen U cizinců a bezdomovců		19. Geburts- - Narození: <i>7. 9. 1893</i>	
6. Vorige Wohnung: <i>Brno</i>		21. Unterschrift d. Meldepflichtigen: <i>Gromeš Karel</i>		20. Paß-Nr. und Datum: pas č. a datum:	
7. Ich besitze die Kraftfahrzeuge Nr. - Jsem majitelem motor. vozidel č.:		22. Unterschrift des Wohnungsinhabers: <i>Gromeš Karel</i>		21. Ausstell. Beh.: vydal úřad:	
8. Verwendung im Luftschutz (als was?): <i>02</i>		23. Ort: <i>Brno</i>		22. Unterschrift des Hauseigentümers: <i>Gromeš Karel</i>	

Protettorátní policejní přihláška Antonína Cupáka a Karla Gromeše z června a listopadu 1942. (Archiv města Brna)

Zednický mistr Antonín Cupák, který poskytl ubytování *Silveru B.* (archiv L. Ulrichová)

Městský zřízenec Karel Groměš, blízký spolupracovník *Silveru B.* (archiv L. Ulrichová)

Řídící učitel Karel Hudec, jeden ze spolupracovníků *Silveru B.*

Příslušník protektorátní policie z Brna-Řečkovice Josef Jetelina, člen podpůrné sítě *Silveru B.* (archiv J. Čejková)